

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 9C/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7623201032
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Semanová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2023:7623201032.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudkyňa JUDr. Stanislava Semanová, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/XX, B., právne zastúpenom JUDr. Pavlom Závackým, advokátom so sídlom Hradné námestie 29, Kežmarok proti žalovanej: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/X, C. H. I., právne zastúpenou Advokátskou kanceláriou VIŠŇOVSKÁ, s.r.o., so sídlom Radničné námestie 279/4, Spišská Nová Ves, o určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Určuje, že nehnuteľnosti zapísané v liste vlastníctva č. XXXX pre obec a katastrálne územie C. H. I. pod B17 na žalovanú E. F., A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, C. H. I. a to dvojizbový byt č. XX s príslušenstvom nachádzajúci sa na 5. nadzemnom podlaží bytového domu súpisné č. XXXX I. I. J. X H. K. C. XI. C. H. I. v podiele 1/1 a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 461/10000 v pomere k celku a spoluvlastnícky podiel na pozemku parcela registra "C" č. 348 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 349 m², na ktorom je bytový dom postavený o veľkosti 461/10000 v pomere k celku, patria do dedičstva po nebohej E. B., A. G., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 07.01.2019.

II. Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Spišská Nová Ves dňa 02.03.2023 domáhal určenia, že nehnuteľnosti zapísané v liste vlastníctva č. XXXX katastrálne územie C. H. I. a to dvojizbový byt č. XX s príslušenstvom nachádzajúci sa na 5. nadzemnom podlaží bytového domu súpisné č. XXXX I. I. J. X H. K. C. XI. C. H. I. v podiele 1/1 a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 461/10000 v pomere k celku a spoluvlastnícky podiel na pozemku parcela registra „C“ č. 348 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 349 m², na ktorom je bytový dom postavený o veľkosti 461/10000 v pomere k celku, patria do dedičstva po nebohej E. B..

2. Žalobca v žalobe uviedol, že je synom a žalobkyňa dcérou nebohej E. B., zomrelej dňa XX.XX.XXXX v Nemocnici v Spišskej Novej Vsi. Dňa 04.01.2019 mala žalovaná ako kupujúca podpísať kúpnu zmluvu, kde ako predávajúca bola E. B., a predmetom kúpnej zmluvy bol dvojizbový byt č. XX s príslušenstvom v podiele 1/1 a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 461/10000 v pomere k celku a spoluvlastnícky podiel na pozemku parcela registra „C“ č. 348 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 349 m² o veľkosti 461/10000 v pomere k celku. Vklad kúpnej zmluvy bol povolený Okresným úradom Spišská Nová Ves, katastrálny odbor pod I. XX/ XXXX dňa 29.01.2019. Dohodnutá kúpna cena bola vo výške 450,00 Eur, ktorá mala byť vyplatená pri podpise tejto zmluvy. E. B. bola dňa 30.12.2018 prijatá na interné oddelenie Nemocnice s poliklinikou Spišská Nová Ves, a.s.. na internom oddelení, dňa 03.01.2019 bola preložená na chirurgické oddelenie.

Dňa 04.01.2019 absolvovala operáciu, po ktorej bola preložená na JIS chirurgická o 12:01 hod.. Dňa 04.01.2019 mala ako predávajúca podpísať citovanú kúpnu zmluvu. Jej podpis musel byť úradne osvedčený zamestnancom Matričného úradu v Spišskej Novej Vsi. Podľa prepúšťacích správ bola E. B. vo veľmi vážnom zdravotnom stave, uvedeného dňa absolvovala operáciu v celkovej narkóze. Na základe uvedeného má vážne podozrenie, že E. B. v takom stave, v akom sa dňa 04.01.2019 nachádzala, nebola schopná pri plnom vedomí podpísať predmetnú kúpnu zmluvu. A to ani pred operáciou a ani po operácii. E. B. dňa 07.01.2019 v Nemocnici v Spišskej Novej Vsi zomrela. Teda tri dni po podpísaní predmetnej kúpnej zmluvy. Žalovaná v tom čase žalobcovi uviedla, že urobila kúpnu zmluvu preto, aby byť nešiel do dedičstva a že sa so mnou vyrovná. Dala mu 10.000,- Eur s tým, že mu ešte doplatí 20.000,- Eur. Keď ju pýtal zvyšné peniaze, prestala so ním komunikovať. So sestrou mal do tej doby dobrý vzťah. Domnieva sa, že E. F. konala tak, že zneužila vážny zdravotný stav ich matky E. B.. Naliehavý právny záujem žalobca je daný tým, že žalobca môže dosiahnuť odstránenie spornosti a ochrany svojich práv a oprávnených záujmov a žalovaným petitom môže dosiahnuť úplné a definitívne odstránenie spornosti práva alebo neistoty v žalovanom právnom vzťahu.

3. Žalovaná v písomnom podaní zo dňa 02.05.2023 uviedla, že žalobca v podanej žalobe uvádza skutočnosti, ktoré sa nezakladajú na pravde, a sú uvádzané účelovo. V žalobe spochybňuje zdravotný stav ich matky a jej duševný stav v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy zo dňa 04.01.2023. S čistým svedomím prehlásila, že kúpna zmluva bola uzatvorená v súlade so všetkými právnymi predpismi a za plného vedomia ich matky, ktorá pri uzatváraní kúpnej zmluvy bola pri plnom vedomí a vedela rozpoznať kroky svojho konania. Žalobca zneužíva skutočnosť, že ich matka tu už nie je a dovoľuje si spochybňovať jej spôsobilosť a zdravotný stav v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy. Žalobca spochybňuje aj osvedčenie podpisu ich matky, pričom jej podpis bol úradne osvedčený. Žalobcove tvrdenie o tom, že mu mala uviesť, že to urobila preto, aby byť nešiel do dedičstva a že sa s ním vyrovná a má mu doplatiť sumu 20 000,- Eur nie sú pravdivé. Je pravdou, že dňa 22.12.2020 žalobcovi vyplatila sumu 10 000,- Eur a to len preto, že hodnota bytu je vyššia než je hodnota chaty, ktorú žalobca nadobudol od ich matky v roku 2009 na základe darovacej zmluvy. Rozhodnutie matky vtedy plne rešpektovala. Žalobcovi nikdy nesľúbila doplatiť mu ešte sume 20 000,- Eur. Tak ako matka previedla chatu na žalobcu, previedla byť na ňu. Matku do toho nikdy netlačila, bola to jej slobodná vôľa. Zdravotný stav matky v čase uzatvorenia zmluvy bol taký, že bola pri plnom vedomí, bola schopná rozpoznať následky svojho konania a uvedomovala si, čo ide urobiť. Prítomná matrikárka sa osobne ich matky pýtala, či vie čo ide podpísať, kedy matka výslovne povedala, že áno a že chce túto zmluvu podpísať. Je pravdou, že kúpnu zmluvu podpísala po operácii, avšak pri plnom vedomí, čo dosvedčuje aj sestra ich matky. Ide o druhú žalobu zo strany žalobcu, ktorá je len účelová, nie je relevantným spôsobom preukázaný naliehavý právny záujem zo strany žalobcu. Navrhla žalobcu zamietnuť.

4. Žalobca v replike zo dňa 30.05.2023 opätovne uviedol, že spochybňuje spôsobilosť svojej matky ako predávajúcej, že v čase, keď predmetnú kúpnu zmluvu podpísala, bola schopná takého úkonu. Vyplýva to zo skutočnosti, že v deň, kedy mala podpísať kúpnu zmluvu, bola jeho matka po ťažkej operácii, ktorú absolvovala v celkovej anestéze. Navyše, boli jej podané silné lieky, ktoré mohli ovplyvniť jej konanie. Nemá vedomosť o tom, aby dlhodobou vôľou jeho matky bolo predať predmetný byt žalovanej. Ak by to malo byť ako tvrdí žalovaná, nebola by byť predala, ale by ho žalovanej darovala. Žalovaná uviedla, že ich matka mu v minulosti darovala chatu, preto sa rozhodla, že predmetný byt prevedie na ňu. Žalovaná dobre vie, za akých okolností bola darovacia zmluva na chatu uzavretá. Podpis matky ako taký nespochybňuje (i keď pochybnosti sú), spochybňuje stav matky v čase podpísania predmetnej zmluvy, t.j. či v tom čase bola spôsobilá znášať následky svojho konania, či v tom čase bola vôbec spôsobilá podpísať predmetnú kúpnu zmluvu. Podľa predložených lekárskeho správ v čase podpísania kúpnej zmluvy bola pod vplyvom silných liekov, ktoré objektívne mohli spôsobiť (okrem jej samotného zdravotného stavu) neschopnosť ovládať svoje konanie.

5. V duplike zo dňa 26.06.2023 žalovaná zotrvala na tvrdenia uvedených vo vyjadrení k žalobe a uviedla, že jednoznačne má za to, že ich matka bola plne pri vedomí a uvedomovala si úkon, ktorý urobila. Nerozumie zámeru žalobcu, keď nerešpektuje vôľu nebohej matky a to, že byť nadobudla do vlastníctva ona a on získal od mamy chatu. Konanie žalobcu je čisto účelové a majetkovo smerované. Spochybňovaním skutočností týkajúcich sa konania ich matky, chce žalobca dosiahnuť svoj majetkový prospech. Napriek tomu, že nebola povinná žalobcovi ako bratovi nič dávať, dňa 22.12.2020 mu vyplatila sumu 10 000,- Eur z dôvodu, že je jej brat a mala za to, že hodnota bytu je vyššia než je hodnota chaty, ktorú žalobca nadobudol od ich nebohej mamy ešte v roku 2009 na základe darovacej zmluvy.

6. Súd vykonal dokazovanie, vypočul žalobcu, oboznámil sa s listinnými dôkazmi a to úmrtným listom, výpismi z listov vlastníctva, kúpnu zmluvou, lekáorskými správami (prepúšťacími správami, listom o prehliadke mŕtveho a štatistickom hlásení úmrtia, záznamom o anestézii, poučením a písomným informovaným súhlasom pacienta s anestéziou, dekurzom, ošetrovateľskou prepúšťacou správou, príjmacou správou), čestným vyhlásením, výpisom z účtu a zistil nasledovne:

7. Dňa 04.01.2019 bola uzatvorená kúpna zmluva medzi predávajúcou E. B., nar. XX.XX.XXXX a kupujúcou E. F. – žalovanou v tomto konaní. Predmetom prevodu bola nehnuteľnosť nachádzajúca sa v okrese a meste Spišská Nová Ves, ktorá bola v katastri nehnuteľnosti evidovaná na Okresnom úrade Spišská Nová Ves, katastrálny odbor v katastrálnom území C. H. I. zapísaná v liste vlastníctva č. XXXX pod B17 ako:

- byt č. XX dvojizbový s príslušenstvom nachádzajúci sa na 5.nadzemnom podlaží bytového domu súpisné č. XXXX I. I. J. X H. K. C. X I. C. H. I. v podiele 1/1 a

- spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 461/10000 v pomere k celku a spoluvlastnícky podiel na pozemku, na ktorom je bytový dom postavený parcela registra „C“ č. 348 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 349 m² o veľkosti 461/10000 v pomere k celku.

Podľa článku II. kúpnej zmluvy uvedenú nehnuteľnosť s príslušenstvom kupujúca kupuje od predávajúcej do svojho výlučného vlastníctva za vzájomne dohodnutú kúpnu cenu vo výške 450,- Eur, ktorá bude vyplatená kupujúcou v plnej výške v hotovosti do rúk predávajúcej pri podpise kúpnej ceny.

8. Na základe uvedenej kúpnej zmluvy bola ako výlučná vlastníčka vyššie uvedených nehnuteľností zapísaná v liste vlastníctva č. XXXX katastrálne územie C. H. I. pod B17 žalovaná E. F. – žalovaná v tomto konaní. Ako titul nadobudnutia nehnuteľnosti žalovaná je v liste vlastníctva uvedená Kúpna zmluva I./XXXX zo dňa 29.01.2019 – 323/2019.

9. Dňa 22.12.2020 žalovaná uhradila bankovým prevodom na účet žalobcu sumu 10 000,- Eur, s poznámkou pre príjemcu: E. F. – byt C. X/XX.

10. Dňa 30.12.2018 bola E. B. hospitalizovaná na internom oddelení Nemocnice s poliklinikou Spišská Nová Ves. Dňa 03.01.2019 o 09.21 hod. bola preložená na chirurgické oddelenie uvedenej nemocnice pre elevované zápalové parametre a pretrvávajúce bolesti brucha. Napriek liečbe u pacientky pretrvávali bolesti brucha a po vykonaných vyšetreniach a liečbe bola u nej vykonaná operácia. Dňa 04.01.2019 o 12.02 bola preložená na oddelenie JIS chirurgické. Uvedené skutočnosti vyplývajú z Prepúšťacích správ z chirurgického a JIS chirurgického oddelenia Nemocnice s poliklinikou Spišská Nová Ves. Menovaná pred operáciou t.j. dňa 04.01.2019 o 09.10 hod. podpísala poučenie a písomný informovaný súhlasom pacienta s anestéziou. Z ďalších lekáorských správ vyplýva priebeh liečby menovanej v čase jej hospitalizácie t.j. od 30.12.2018 do 07.01.2019.

11. E. B., nar. XX.XX.XXXX zomrela dňa XX.XX.XXXX o 09.55 hod. v Nemocnici s poliklinikou Spišská Nová Ves. Podľa Listu o prehliadke mŕtveho a štatistickom hlásení úmrtia, choroba, ktorá priamo privodila stav smrti bolo zlyhanie chronicky poškodeného srdca a predchádzajúcou príčinou akútna cievna choroba čreva.

12. Podľa žalobcu, deň pred hospitalizáciou jeho matky v nemocnici, bolo mame zle, žalovaná ju odviezla na pohotovosť, kam on došiel za nimi. Potom strávil s matkou noc, kedy mame bolo zle, zvracala. Preto spoločne so sestrou – žalovanou v tomto konaní, zaviezli ráno mamu do nemocnice, kde bola hospitalizovaná. Dňa 04.01.2019 mu sestra oznámila, že ich mama svoj byt previedla na ňu vraj z dôvodu, aby neplatili poplatky v dedičskom konaní. Matku bol v nemocnici navštíviť po operácii dňa 04.01.2019 a následne aj v dňoch 05.01.2019 a 06.01.2019. Podľa jeho vyjadrenia dňa 04.01.2019 po operácii, jeho matka nebola pri plnom vedomí, určite nemohla rozmyšľať nad predajom bytu. Vzťah medzi ním a matkou bol vždy veľmi dobrý, kým vzťah medzi matkou a žalovanou bol zlý, neznášali sa.

13. Žalobca potvrdil, že jeho sestra t.j. žalovaná mu vyplatila za byt sumu 10 000,- Eur. Tatiež potvrdil, že matka mu za života darovala chatu. Šlo o rodičovskú chatu matky a jej súrodencov, ktorých z chaty vyplatil v mene matky a tá mu následne chatu previedla darovacou zmluvou.

14. Žalovaná predložila v konaní Čestné vyhlásenie zo dňa 20.04.2023 podpísané G. G.. podľa tohto vyhlásenia G. G., sestra nebohej E. B., menovaná navštívila nebohú sestru dňa 04.01.2019 v nemocnici ráno, kedy bola sestra pri plnom vedomí, lekárovi po oboznámení s operáciou podpísala súhlas. Eviduje aj to, že svojej dcére nebohá ráno ešte povedala, aby dala byt do poriadku. V rovnaký deň ju navštívili aj v popoludňajších hodinách. V tom čase sestra už bola prebratá z narkózy a bola pri plnom vedomí. Pri podpise kúpnej zmluvy medzi nebohú a jej dcérou osobne nebola, ale potvrdzuje, že nebohá bola určite pri plnom vedomí, bola schopná komunikovať a pochopiť čo robí. Kúpnu zmluvu s podpismi videla a s určitosťou potvrdzuje, že na nej je podpis jej nebohej sestry.

15. Podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len Civilný sporový poriadok), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

16. Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

17. Podľa § 181 ods. 3 Civilného sporového poriadku, súd aj bez návrhu môže vykonať dôkazy na zistenie, či sú splnené procesné podmienky, či navrhované rozhodnutie bude vykonateľné, a na zistenie cudzieho práva.

18. Podľa § 230 Civilného sporového poriadku, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

19. Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len Občiansky zákonník), neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

20. Podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

21. Podľa § 133 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľností podľa osobitných predpisov, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

23. Podľa § 28 ods. 5 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), právne účinky vkladu zo zmluvy o prevode bytu a nebytového priestoru do vlastníctva nájomcu podľa osobitného predpisu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia o jeho povolení ku dňu doručenia návrhu na vklad.

24. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že nehnuteľnosti zapísané v liste vlastníctva č. XXXX katastrálne územie C. H. I. a to dvojizbový byt č. XX s príslušenstvom na 5. nadzemnom podlaží bytového domu súpisné č. XXXX vo vchode č. X v podiele 1/1 a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 461/10000 v pomere k celku a spoluvlastnícky podiel na pozemku parcela registra „C“ č. 348 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 349 m², o veľkosti 461/10000 v pomere k celku, patria do dedičstva po nebohej E. B.. Uvedeného určenia sa žalobca domáhal z dôvodu, že nebohá dňa 04.01.2019 uzatvorila kúpnu zmluvu, ktorej predmetom boli uvedené nehnuteľnosti so žalovanou, pričom podľa tvrdenia žalobcu v čase uzatvorenia tejto kúpnej zmluvy nebohá E. B. vzhľadom na jej vtedajší zdravotný stav nebola na tento úkon spôsobilá.

25. V písomnom vyjadrení k žalobe žalovaná poukázala na to, že medzi stranami sporu bolo už Okresným súdom Spišská Nová Ves vedené konanie pod sp. zn. 16C/42/2022.

26. Za účelom posúdenia podmienok tohto konania sa preto súd oboznámil s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 16C/42/2022-80 zo dňa 21.11.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19.12.2022 a z ktorého bolo zistené, že konanie prebiehalo medzi tými istými stranami sporu ako v tomto konaní. Žalobca sa v uvedenom konaní sp. zn. 16C/42/2022 domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi predávajúcou E. B. a kupujúcou E. F. dňa 04.01.2019 z dôvodu, že nebohá E. B. v čase spísania kúpnej zmluvy konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou.

27. Ustanovenie § 230 Civilného sporového poriadku upravuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci (prekážka res iudicata), ktorá je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Uvedená prekážka je daná, ak by sa začalo konanie o veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, ktorá sa týka tých istých strán sporu a toho istého predmetu konania. Vo veciach sp. zn. 16C/42/2022 a sp. zn. 9C/12/2023 sa jedná o tie isté strany sporu, a to aj v rovnakom procesnom postavení. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. V oboch uvedených konaniach žalobca sa domáhal svojho nároku na základe tých istých skutkových tvrdení a síce tvrdenia, že nebohá E. B. nebola v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy so žalovanou na tejto úkon právne spôsobilou. Napriek uvedenému konanie sp. zn. 16C/42/2022 nie je prekážkou právoplatne rozhodnutej veci pre konanie a rozhodnutie vo veci sp. zn. 9C/12/2023 z dôvodu, že kým v prvom uvedenom konaní sa žalobca domáhal určenia neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy, v tomto konaní žalobným návrhom žalobca požaduje určenie, že vec – nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, patria do dedičstva po nebohej.

28. Žaloba podaná žalobcom dňa 02.03.2023 je určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku. V konaní bolo preto potrebné vyriešiť otázku, či žalobca má na požadovanom žalobnom návrhu naliehavý právny záujem. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takých určovacích žalôb, ktoré majú pre žalobcov význam. Naliehavý právny záujem na určení je preto daný tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Skúmanie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnou.

29. Pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu žalobcu v danej veci súd posudzoval, či žalobca určovací rozsudok skutočne potrebuje a či tento určovací rozsudok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobcu. Je nepochybné, a v konaní nebolo sporné, že žalobca spolu so žalovanou sú zákonnými dedičmi nebohej poručiťky E. B.. Nehnuteľnosti, ktorých sa žaloba týka, podľa príslušného listu vlastníctva patria do vlastníctva žalovanej. Vzhľadom k tomu, predmetná žaloba je jediným právnym prostriedkom ochrany žalobcu, ktorý tvrdí, že nehnuteľnosti patrili nebohej a to z dôvodu, že až na základe určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva môžu byť predmetné nehnuteľnosti prípadne prejednané v dodatočnom dedičskom konaní po nebohej E. B..

30. Aj keď sa určovacou žalobou v zásade riešia otázky právneho vzťahu existujúceho ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, súdna judikatúra pripustila výnimky práve vo forme žalôb, že určitá vec patrí do dedičstva resp. že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/26/2007, sp. zn. 3Cdo/44/2008) a ani ďalšie novšie rozhodnutia Ústavného súdu SR, či Najvyššieho súdu SR neposporujú procesnú prípustnosť takýchto žalôb.

31. Z vyššie uvedených dôvodov súd konštatuje, že žalobca má v tomto konaní naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení.

32. Subjektmi sporu o dedičské právo musia byť všetci dedičia, ktorí dedičstvo neodmietli a sú spôsobilí dedič. V konaní nebolo sporné, že žalobca a žalovaná v tomto konaní sú zákonnými dedičmi nebohej a tým je v konaní daná aktívna aj pasívna vecná legitímácia strán sporu.

33. Podanou žalobou sa žalobca domáhal určenia, že ním označená nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiťke E. B.. V konaní preto súd posudzoval, či nebohá poručiťka bola v čase smrti

vlastníčkou tejto nehnuteľnosti. Pri rozhodovaní súd vychádzal z toho, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že medzi nebohú a žalovanou bola dňa 04.01.2019 uzatvorená kúpna zmluva, ktorou predmetnú nehnuteľnosť nebohá E. B. mala predať žalovanej. Dokazovaním mal súd ďalej preukázané, že vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti z predmetnej kúpnej zmluvy bol právoplatne povolený dňa 29.01.2019, čo je zrejme z predloženého výpisu príslušného listu vlastníctva.

34. V zmysle § 133 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri nadobúdaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľnosti, keď vlastnícke právo sa prevádza zmluvou, ktorá je právnym titulom prevodu, vlastnícke právo sa nadobúda až vkladom do katastra nehnuteľnosti, ktorý je spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Až rozhodnutie o vklade do katastra nehnuteľnosti má teda vecno-právne následky spočívajúce v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

35. V predmetnej veci kúpna zmluva, na základe ktorej mala žalovaná nadobudnúť vlastnícke práva k predmetným nehnuteľnostiam bola uzatvorená dňa 04.01.2019. V prípade, že táto zmluva bola uzatvorená platne, platnosť a účinnosť zmluvy nastala podpisom zmluvy zmluvnými stranami t.j. dňa 04.01.2019. Vecno-právne účinky zmluvy však nastali až dňa 29.01.2019, kedy bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti a kedy až k tomuto dňu by sa vlastníčkou nehnuteľnosti stala žalovaná.

36. Nebohá poručiťka E. B. zomrela dňa XX.XX.XXXX. Podľa ustanovenia § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťka a to znamená, že predmetom dedičstva sú všetky veci, ktoré poručiť v čase smrti vlastnil, t.j. aj veci, u ktorých ku dňu smrti poručiťka ešte nenastali vecno-právne účinky prevodu vlastníckeho práva.

37. Poukazujúc na uvedené, nehnuteľnosti zapísané v liste vlastníctva č. XXXX katastrálne územie C. H. I. a to dvojizbový byt č. XX s príslušenstvom nachádzajúci sa na 5.nadzemnom podlaží bytového domu súpisné č. XXXX I. I. J. X H. K. C. X I. C. H. I. v podiele 1/1 a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 461/10000 v pomere k celku a spoluvlastnícky podiel na pozemku parcela registra „C“ č. 348 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 349 m², na ktorom je bytový dom postavený o veľkosti 461/10000 v pomere k celku, patrili ku dňu 07.01.2019 do vlastníctva nebohej E. B.

38. Súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a to napr. na rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/196/2005 zo dňa 29.11.2005 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov pod č. 60/2007), v ktorom bola riešená otázka, či do dedičstva patrí nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom prevodu na základe zmluvy uzavretej poručiťkom za života, ak k povoleniu vkladu došlo až po jeho smrti a v ktorom najvyšší súd uviedol, že dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťka podľa § 460 Občianskeho zákonníka a keďže rozhodnutie o povolení vkladu nenadobudlo právoplatnosť za života, teda jeho právne účinky nenastali ku dňu podania návrhu na vklad pred časom úmrtia poručiťka nehnuteľnosti, v čase smrti poručiťka jeho vlastníctva patrili do jeho dedičstva.

39. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.12.2010, sp.zn. 3Cdo/154/2010 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR pod č. 32/2011) v konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťkovi, ide o posúdenie, či poručiť bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťka a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Podľa uznesenia z 11.8.2011, sp. zn. 3Cdo/29/2010, po smrti poručiťka môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného, v konaní, v ktorom sa zisťuje či určitá vec bola v čase smrti poručiťka v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné.

40. V neposlednom rade súd poukazuje ešte na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/116/2022 zo dňa 25.04.2023, v zmysle ktorého rozhodujúcou právnou skutočnosťou je okamih smrti poručiťka, a preto tak ako dedičské konanie, rovnako aj sporové konanie o určenie, či vec patrí do dedičstva po poručiťkovi, posudzuje otázku existencie majetku poručiťka k okamihu jeho smrti. Predmetom dedičského konania je výlučne majetok patriaci poručiťkovi ku dňu jeho smrti. Ak teda súd v sporovom konaní rozhodne, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťkovi, ipso facto i ipso iure

tým rozhodne, že toto určenie vlastníctva sa vzťahuje k okamihu smrti poručiteľa a je podkladom pre dedičské konanie.

41. Poukazujúc na to, že poručiiteľka E. B. zomrela dňa XX.XX.XXXX a vecno-právne následky z kúpnej zmluvy zo dňa 04.01.2019 nastali až dňa 29.01.2019 t.j. po smrti poručiiteľky, súd žalobe vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

42. Súd v konaní zamietol návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania za účelom preukázania jeho tvrdenia, že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy t.j. dňa 04.01.2019 nebohá E. B. nebola spôsobilou na daný právny úkon, a to z dôvodu hospodárnosti tohto konania. Aj bez vykonania tohto dokazovania bolo totiž bolo možné o predmetnej žalobe rozhodnúť a v konaní bolo preukázané, že nebohá v čase jej smrti t.j. ku dňu 07.01.2019 bola vlastníčkou predmetných nehnuteľností. Vykonanie navrhovaných dôkazov by z tohto dôvodu bolo nadbytočné.

43. K tvrdeniu žalovanej o tom, že žalobca za života poručiiteľky E. B. nadobudol od nebohej darom inú nehnuteľnosť, súd v tomto konaní neprihliadal z dôvodu, že na túto skutočnosť je možné prihliadnuť až v dedičskom konaní a to poukazujúc na ustanovenie § 484 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je možné započítanie toho, čo dedič dostal bezplatne od poručiiteľa, ak nejde o obvyklé darovanie.

44. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

45. Podľa § 257 Civilného sporového poriadku, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

46. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

47. Podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

48. O trovách konania súd rozhodol podľa citovaných ustanovení. Ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu týkať sociálnej situácie účastníkov. V takomto prípade je potrebné pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahraďiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj účastníkov v konaní.

49. Aplikácia uvedeného ustanovenia má mať výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. V danej veci sa jedná o spor medzi súrodencami, pričom v konaní nebolo preukazované tvrdenie žalobcu o nespôsobilosti ich matky v čase podpísania kúpnej zmluvy so žalovanou. Na druhej strane je nepochybné, že zmluva bola podpísaná v deň operácie matky strán sporu a to po jej operácií a teda vzhľadom na uvedené, ako aj vek nebohej je možné predpokladať zníženie jej rozpoznávacích a ovládacích schopností. Uvedené je však otázkou odbornou, ktorá v konaní posudzovaná nebola. Súd pri rozhodovaní o trovách konania vzal do úvahy aj predchádzajúce konanie vedené medzi stranami sporu, kde naopak bola priznaná náhrada trov konania žalovanej. Súd má preto za to, že v konaní neboli zistené výnimočné okolnosti, pre ktoré by nepriznal náhradu trov konania úspešnejšiemu žalobcovi.

50. Náhrada trov bola priznaná žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný v plnom rozsahu. O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves písomne v troch vyhotoveniach. (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 359 Civilného sporového poriadku)

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. (§ 127 a § 363 Civilného sporového poriadku)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.